

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РУБІЖНОГО ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ВМІНЬ ЧИТАННЯ УЧНІВ 9 КЛАСУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

На сьогоднішній день тестовий контроль є одним із найефективніших засобів контролю, який використовується навчальними закладами усього світу. Тести є об'єктивним показником ступеня засвоєння учнями мовного матеріалу. Проблему розробки тестів та їх застосування у практиці навчання іноземних мов досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені – В.А. Коккота, С.Ю. Ніколаєва, О.П.Петрашук, І.А. Рапопорт, С.К. Фоломкина та інші. У сучасній методичній літературі визначено зміст і завдання тестового контролю, його функції в процесі навчання; створено класифікацію контрольних завдань; сформульовано основні вимоги до розробки тестових завдань; проаналізовано та описано особливості організації контролю різних видів мовленнєвої діяльності, іншомовних навичок та мовленнєвих умінь.

Незважаючи на те, що в педагогіці і методиці проведено багатодосліджень з проблеми контролю та оцінювання, навичок та вмінь учнів, проблема організації тестового контролю у школі залишається **актуальною**.

Мета статті – визначити особливості рубіжного тестового контролю вмінь читання учнів 9 класу загальноосвітньої школи.

Основними функціями контролю є функція зворотного зв'язку, оцінююча та навчальна функції. Для реалізації цих функцій у навчальному процесі застосовують різноманітні форми та способи контролю. В методиці викладання іноземних мов найбільш ефективною формою контролю вважається тестовий контроль завдяки таким його характеристикам, як об'єктивність та економічність.

Тестовий контроль, що застосовується в навчанні іноземних мов, реалізується за допомогою стандартизованих та не стандартизованих лінгводидактичних тестів [1, с. 31–32].

Лінгводидактичний тест – це підготовлений у відповідності з певними вимогами комплекс завдань, який пройшов попередню апробацію з ціллю визначення його показників якості і який дозволяє виявити у тестованих ступінь їх мовної (лінгвістичної) та мовленнєвої (комунікативної) компетенції і результати якого піддаються певній оцінці за попередньо встановленими критеріями [1, с. 32].

Основними показниками якості лінгводидактичного тесту є:

Валідність – характеристика тесту, яка показує, що саме вимірює тест і наскільки ефективно він це вимірює. Валідність тесту означає його придатність для визначення рівня володіння певними іншомовними мовленнєвими навичками і вміннями.

Надійність – ценообхідна умова валідності тесту. Надійність тесту визначається стабільністю його функції як інструмента вимірювання. Надійний тест дає приблизно однакові результати при кожному застосуванні;

Диференційна здатність – характеристика тесту, яка вказує на здатність даного тесту виявляти учнів з достатнім і недостатнім рівнем володіння іншомовними навичками і вміннями.

Практичність – характеристика тесту, яка визначає: а) доступність і посиленість інструкцій тесту та змісту тестових завдань для розуміння тих, хто виконує тест; б) простота організації проведення тестування в різних умовах; в) простота перевірки відповідей і визначення результатів та оцінки.

Економічність – характеристика тесту, яка передбачає мінімальні витрати часу, зусиль і коштів на підготовку тесту від планування до видання [7, с. 14–20].

Стандартизованим називається тест, який був апробований на достатньо великій кількості тестованих і який має стабільні та прийнятні показники якості, а також специфікацію – паспорт з нормами, умовами та інструкціями для його багаторазового використання у різних умовах.

Стандартизація полягає у масовому тестуванні певного матеріалу. Мета стандартизації – одержання статистичного матеріалу для процесу оцінювання рівня знань з предметів [4, с. 3].

Проте стандартизовані тести не призначені для організації поточного контролю на уроках іноземної мови. *Нестандартизовані* (вчительські) тести розробляються вчителем для

проведення регулярного неофіційного контролю, що дозволяє спостерігати за динамікою успішності учнів в оволодінні іноземною мовою [6, с. 22].

Реалізація тестового контролю у навчанні англійської мови в середній загальноосвітній школі відбувається за допомогою тестів навчальних досягнень. Системний підхід до організації тестового контролю передбачає проведення чотирьох основних видів тестування, а саме поточного, тематичного, рубіжного та підсумкового [2, с. 275].

Розглянемо детальніше особливості застосування зазначених видів тестування.

Поточний тестовий контроль відбувається систематично на заняттях англійської мови у процесі навчання з метою отримання учителем інформації про засвоєння учнями іншомовного матеріалу та формування у них навичок та вмінь мовлення, а також інформації про доцільність застосування тих чи інших методів і прийомів навчання. Завдяки результатам, які вчитель отримує в ході поточного контролю, можна стежити за ефективністю навчання і своєчасно коригувати помилки і недоліки. Провідними функціями такого виду контролю є коригуюча функція та функція зворотного зв'язку. Поточний тестовий контроль проводиться за допомогою нестандартизованих тестів, які спрямовані на перевірку володіння учнями окремими навичками та вміннями.

Специфіка поточного тестового контролю визначається тим, що:

- у тестах переважають завдання дискретного характеру, тобто вони спрямовані на перевірку окремого вміння чи навички, а відповіді здебільшого вибіркові;
- тести розробляються самим учителем;
- тести не проходять стандартизацію;
- тести можуть містити від 10 до 20 тестових завдань і не обов'язково пов'язані загальною структурою або комунікативною ситуацією;
- результати поточного тестування є неофіційними [3, с. 15].

Тематичний тестовий контроль здійснюється після завершення роботи над конкретною темою. Завданням тематичного тестового контролю є перевірка рівня володіння учнями навичками та вміннями у межах теми, що вивчалась. Основними функціями тематичного контролю є контролююча та оцінююча функції. Тести для проведення тематичного контролю можуть розроблятися самим викладачем.

Специфіка тематичного контролю полягає в тому, що:

- тест може містити від 20 до 50 завдань різних типів з усіх видів мовленнєвої діяльності;
- тестові завдання об'єднані загальною темою та розташовуються в певній послідовності;
- обов'язковою умовою якості тестування на цьому етапі є здійснення локальної стандартизації тесту;
- за результатами тематичного тестування учням виставляється оцінка за роботу над темою [3, с. 16].

Рубіжний контроль здійснюється на певному часовому рубежі. Це може бути кінець семестру або року. Тест для здійснення рубіжного контролю може складатися групою вчителів, які працюють як команда експертів з відбору матеріалу, типів і видів тестових завдань, що включаються до тесту. Вони уточнюють структуру тесту, визначають час, що відводиться на виконання кожної частини тесту, розробляють шкалу оцінювання результатів тестування. Провідними функціями рубіжного контролю є оціночна та прогноуюча. Мета рубіжного контролю – отримання об'єктивних і точних результатів навчальних досягнень учня за конкретний відрізок навчально-виховного процесу з англійської мови, які можуть бути офіційно оцінені із занесенням відповідної оцінки в офіційний документ (журнал) й слугувати підставою для переходу до наступної чверті.

Специфіка рубіжного контролю полягає в тому, що:

- тест має бути локально стандартизованим;
- у тесті має бути представлений узагальнений матеріал з усіх тем, що вивчались учнями у визначений період навчання;
- тест збільшується за обсягом і містить від 50 до 60 завдань;
- тестові завдання спрямовані на перевірку інтегрованих умінь в різних видах мовленнєвої діяльності [5, с. 20].

Підсумковий контроль здійснюється в кінці кожного року навчання у школі. Провідними функціями підсумкового контролю є оціночна й констатуюча. Підсумкове тестування спрямоване на визначення дійсного рівня навчальних досягнень в оволодінні мовленням за період навчання в певному класі відповідно до вимог чинної програми. Тому оцінка результатів підсумкового тестування може мати офіційний статус перевіркової або випускної.

Особливості підсумкового контролю полягають у тому, що:

- тест має бути стандартизованим; тестові завдання складаються на вибіркового матеріалі, що вивчався на певному етапі;
- тест збільшується до обсягу 100 завдань;
- усі частини тесту об'єднані однією комунікативною ситуацією так, що виконання всіх наступних тестових завдань неможливе без виконання попередніх;
- тест базується на матеріалі тематики, якою оволоділи учні протягом навчання на певному ступені;
- тест складається з чотирьох частин відповідно до видів мовленнєвої діяльності;
- тест включає тестові завдання лише інтегративного характеру[3, с. 16].

У статті ми розглянемо приклади тестових завдань, які доцільно використовувати при складанні рубіжного тесту з англійської мови для учнів 9 класу.

Об'єктами контролю в цих завданнях є: розуміти основний зміст тексту; здогадуватись про значення незнайомих слів і словосполучень за контекстом; визначати основні смислові віхи повідомлення і систематизувати їх; критично оцінювати прочитане; розуміти основні та другорядні факти у повідомленні; вилучати задану інформацію.

Тестове завдання

Тип завдання – «Читання оповідання»

Приєм тестування – вибір правильної відповіді з двох альтернативних, розташування тверджень у правильному порядку

Тип тексту – нескладний текст публіцистичного характеру

Інструкція. Прочитайте текст про найкращий подарунок на день народження і виконайте завдання 1 і 2 після тексту

A Broken Vase

The young man was going to marry a beautiful girl. One day the girl told him that the next day she would celebrate her birthday and invited him to her birthday party. The young man was eager to make her a present, so he went to a gift shop.

There he saw many beautiful things. Of all the things he particularly liked the vases. But they were very expensive, and as he had very little money, he had to leave the shop without buying anything. Making for the door he suddenly heard a noise: one of the vases fell on the floor and broke to pieces.

A brilliant idea came to his mind. He came up to the counter and asked the salesman to wrap up the broken vase he wanted to buy. The salesman got a little surprised but did what the young man had asked him to do. The young man took the parcel and went straight to the girl's place.

By the time he entered the room the guests had already gathered, Everybody was enjoying the party. Some of the people were dancing, others were talking, joking and laughing, saying: «Many happy returns of the day». The young man told the girl that he had bought a small present for her.

With these words he began to unwrap the parcel. Suddenly he got pale and said: «I'm afraid, I have broken it. There were so many people in the bus...» But when he unwrapped the parcel, he saw that the salesman had wrapped up each piece of the vase separately.

Завдання 1. Виберіть правильний варіант відповіді з двох запропонованих.

1. Who was the young man going to marry?
 - a) a very rich woman;
 - b) a beautiful girl.
2. Where did the girl invite him?
 - a) to a house-warming party;
 - b) to her birthday party.
3. Where did the young man go to buy a present?
 - a) to a gift shop;
 - b) to a flower shop.

4. Why didn't the young man buy the vase he liked?
 a) because it was broken;
 b) because it was expensive.
 5. What did the young man ask the salesman to wrap?
 a) a bunch of flowers;
 b) the broken vase.
 6. What did the young girl find in the parcel?
 a) a cake;
 b) the pieces of the vase.
 Key: 1. – b; 2. – b; 3. – a; 4. – b; 5. – b; 6. – b.

Завдання 2. Поряд з літерою запишіть номер речення у відповідності з логікою тексту.

- __a) A brilliant idea came to his mind.
 __b) The young man began to unwrap the parcel.
 __c) The girl invited the young man to her birthday party.
 __d) The young man went straight to the girl's place.
 __e) He asked the salesman to wrap up the broken vase.
 __f) He went to a gift shop.
 __g) Suddenly he heard a noise.
 __h) He said that the salesman had wrapped up each piece of the vase separately.
 __i) Everybody was enjoying the party.
 __j) The young man was going to marry a beautiful girl.

Key: 1. – j; 2. – c; 3. – f; 4. – g; 5. – a; 6. – e; 7. – d; 8. – i; 9. – b; 10. – h.

Отже, за належної методичної організації зарубіжний тестовий контроль є ефективним засобом контролю рівня сформованості компетенції в читанні учнів середньої школи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Коккота В.А. Лингво-дидактическое тестирование: Научно-теоретическое пособие / В.А. Коккота. – М.: Высшая школа, 1989. – 127 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
3. Петрашук О.П. Види тестового контролю у навчанні іноземної мови в середніх навчальних закладах / О.П. Петрашук // Іноземні мови. – №1. – К., 1998. – С. 15-17.
4. Петрашук О.П. Принципи та функції стандартизованого контролю у навчанні іноземної мови в середніх навчальних закладах / О.П. Петрашук // Іноземні мови. – №2. – К., 1997. – С.3-4.
5. Петрашук О.П. Тестові завдання з читання для зарубіжного/підсумкового контролю у навчанні англійської мови в середній загальноосвітній школі / О.П. Петрашук // Іноземні мови. – №1. – К., 2000. – С. 20-23.
6. Ханіна О.М. Проблема тестування в сучасній методиці викладання іноземної мови / О.М. Ханіна // Іноземні мови. – №1. – К., 2004. – С. 21-24.
7. Huges A. Testing for Language Teachers. – Cambridge University Press, 1991. – 250 p.

Смирнова М.

Науковий керівник – доц. Задорожна І.П.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Позакласна робота з іноземної мови – це система неоднорідних за змістом, призначенням та методикою проведення освітньо-виховних заходів, що виходять за межі обов'язкових навчальних програм [7, с.279].

Питання про значення позакласної роботи в навчальному процесі, про її вплив на мотивацію вивчення іноземних мов є **актуальним** у зв'язку з необхідністю пошуку більш сучасних форм та методів роботи з метою підвищення рівня підготовки учнів з усіх предметів, у тому числі й іноземної мови.

Проблему проведення вчителем позакласних заходів в процесі навчання досліджувало багато вітчизняних і зарубіжних вчених та педагогів-сучасників: В.І. Шепелева, Л.З. Якушина, С.Н. Савіна, Т.М. Калечиць, Л.В. Барчугіна, Л.П. Єрмоленко та інші [1; 4; 5; 9; 10]. Усі вчені